

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

P.T.M. Out

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144058

pieter.out@noord-holland.nl

1 | 6

Betreft: Resultaten Monitoringsrapportage NSL 2023

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp: Resultaten Monitoringsrapportage NSL 2023 (over het jaar 2022).

Inleiding

Alle lidstaten van de Europese Unie moeten de Europese Commissie jaarlijks rapporteren over de luchtkwaliteit in hun land. Door het Rijk wordt, binnen het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), jaarlijks een monitoringsrapportage van de luchtkwaliteit in Nederland opgesteld.

Het NSL is het samenwerkingsprogramma van de Rijksoverheid met decentrale overheden om overschrijdingen van de wettelijk vastgelegde Europese normen¹ voor stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) aan te pakken. Doel hierbij is het zo spoedig mogelijk voldoen aan de Europese normen voor stikstofdioxide en fijnstof.

De monitoringsrapportage², inclusief de resultaten van de monitoring, is op 21 december 2023 door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer verstuurd.

Hierbij informeren wij u over de belangrijkste resultaten voor onze eigen regio, waarbij wij gebruik maken van de gegevens uit de landelijke monitoringsrapportage.

In deze brief vindt u ook een korte toelichting op het verschil tussen de actuele grenswaarden en de WHO-advieswaarden (2021). Dit in verband met de aanstaande herziening van de Europese richtlijn luchtkwaliteit. Deze richtlijn wordt meer in lijn gebracht met de adviezen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Verzenddatum

Kenmerk **14 FEB. 2024**

2204857/2204860

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

¹ Zie bijlage 1 voor een toelichting op de actuele normen

² Monitoringsrapportage NSL 2023, Stand van zaken Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, RIVM-rapport 2023-0394, december 2023

Samenhang met Schone Lucht Akkoord (SLA)

Het Schone Lucht Akkoord (SLA) is een akkoord tussen Rijk, alle provincies en een groot aantal gemeenten en heeft als doel de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Om dat doel te realiseren worden door de deelnemers maatregelen genomen die de luchtkwaliteit verbeteren.

Iedere 2 jaar leveren SLA-deelnemers gegevens aan voor de voortgangsmeting van het Schone Lucht Akkoord. Het RIVM berekent daarmee de luchtkwaliteit en vervolgens met de gezondheidsindicator de effecten op gezondheid. In deze rapportage komt ook het aspect bevolkingsblootstelling aan de orde. De rapportage 2023 is op dit moment nog niet beschikbaar.

De volgende Noord-Hollandse gemeenten hebben inmiddels het SLA ondertekend:

1. Amstelveen
2. Amsterdam
3. Beverwijk
4. Diemen
5. Haarlem
6. Haarlemmermeer
7. Heemskerk
8. Uitgeest
9. Velsen
10. Zaanstad

Zie bijlage 1 voor een landelijk overzicht van gemeentelijke SLA-deelnemers op 1 december 2023.

Rapportage NSL Monitoringsronde 2023

Het RIVM volgt elk jaar de concentraties stikstofdioxiden en fijnstof in de lucht en rapporteert daarover. Voor beide stoffen wordt gekeken naar de bijdrage van wegverkeer. Voor fijnstof is ook gekeken naar de bijdrage van veehouderijen.

De ontwikkeling van concentraties in de lucht van andere stoffen maakt geen onderdeel uit van de monitoring. In de rapportage wordt ook niet expliciet aandacht besteed aan de (lokale)bijdragen van industrie. Ook heeft deze monitoring geen betrekking op depositie van stikstof.

Deze rapportage presenteert de resultaten van de veertiende NSL-monitoringsronde, voor het jaar 2022. Als vooruitblik zijn ook rekenresultaten op basis van prognoses voor 2025 en 2030 gepresenteerd.

Anders dan in voorgaande NSL-monitoringsrapportages maakt het onderwerp bevolkingsblootstelling geen onderdeel uit van de rapportage. Dat thema wordt in een uitgebreidere vorm meegenomen in de tweejaarlijkse voortgangsrapportage van het Schone Lucht Akkoord (SLA). Die rapportage, ook van het RIVM, is op dit moment nog niet beschikbaar.

In bijlage 1 vindt u een uitgebreide toelichting en een link naar de volledige NSL-monitoringsrapportage van het RIVM. Hieronder leest u de belangrijkste resultaten met de focus op Noord-Holland.

Situatie 2022 voor stikstofdioxide (NO₂)

In 2022 voldeed Noord-Holland langs wegen aan de Europese grenswaarden voor stikstofdioxide.

In vergelijking met 2020 en 2021 is wel sprake van hogere achtergrondconcentraties en wegbijdragen voor stikstofdioxide. RIVM geeft aan dat dit samenhangt met de impact van corona in 2020 en 2021. Hierdoor zijn ook de daaruit voortvloeiende berekende concentraties hoger dan de voorgaande 2 jaren.

De dalende trend met de jaren vóór 2020 wordt wel voortgezet. Het effect van de coronamaatregelen in 2020 en 2021 heeft bijgedragen aan het lage aantal overschrijdingen in die jaren. Het effect is in 2022 niet meer aanwezig geweest. Er was in 2022 sprake van een toename in de verkeersintensiteit en economische activiteiten ten opzichte van de twee jaren ervoor. Ondanks dat is de luchtkwaliteit verbeterd ten opzichte van de jaren vóór 2020.

Voor vijf punten waarvan de provincie Noord-Holland bronhouder is, zijn voor 2022 overschrijdingen berekend voor de component stikstofdioxide (NO₂). Deze punten liggen in de gemeente Haarlemmermeer (langs de N205, N232 en N201). Na bestudering van deze punten is onze conclusie dat het allemaal rekenpunten betreft op basis van het toepasbaarheidsbeginsel³. De berekende overschrijdingen worden niet als feitelijke overschrijdingen beoordeeld, omdat op deze locatie mensen niet langdurig (mogen) verblijven.

De betreffende punten liggen in de middenberm. Op deze punten worden geen mensen (langdurig) blootgesteld aan de luchtkwaliteit ter plaatse. Het zijn dus 'onterechte toetspunten'. Bij de komende monitoringsronde zal dit worden gecorrigeerd. Er is hier geen sprake van overschrijding van de grenswaarden en aanvullende maatregelen zijn dan ook niet aan de orde.

Situatie 2022 voor fijnstof (PM10 en PM2,5)

Fijnstof langs wegen: één overschrijding

Voor fijnstof PM10 voldeed Noord-Holland op bijna alle berekende punten langs wegen aan de landelijke grenswaarden. Voor PM2,5 zijn geen overschrijdingen berekend.

Alleen ter plaatse van een klein stuk provinciale weg van 200 meter bij Velsen is sprake van overschrijding van de normen voor PM10 (zowel de etmaalnorm als de jaarnorm)⁴. Het betreft dezelfde locatie (de Noordersluisweg, aan de noordkant van het sluizencomplex nabij het Tata Steelterrein), waar ook voorgaande monitoringsjaren een overschrijding van de normen is berekend.

³ Zie bijlage 1 voor een toelichting op het begrip toepasbaarheidsbeginsel

⁴ Zie bijlage 1 voor een toelichting op de normen.

De berekende overschrijdingen in Velsen worden echter niet als 'feitelijke overschrijdingen' beoordeeld, omdat op deze locatie mensen niet langdurig (mogen) verblijven. Daarom hoeft op deze locatie op basis van de wetgeving (in het kader van het blootstellingscriterium) niet te worden getoetst voor PM₁₀. Dit is ook de reden dat de locatie in gemeente Velsen niet is opgenomen in Aanpassing NSL 2018⁵. Eventuele verdere afstemming gebeurt rechtstreeks tussen het Rijk en gemeente Velsen. De provincie Noord-Holland speelt hier geen rol in.

Prognoses 2025 en 2030

De verwachting is dat de luchtkwaliteit de komende jaren verder verbetert doordat verkeer, industrie en veehouderijen minder stikstofdioxide en fijnstof uitstoten.

Situatie voor stikstofdioxide

Voor 2025 en 2030 zijn er geen overschrijdingen voor stikstofdioxide berekend voor toetspunten in Nederland⁶.

Situatie voor fijnstof (PM10 en PM2,5)

Voor 2025 en 2030 blijft het punt in Velsen het enige punt waar sprake is van een concentratie boven de Europese etmaalnorm voor PM10. Voor de jaren 2025 en 2030 wordt voor dit punt geen overschrijding van de jaarnorm PM10 berekend. Voor PM2,5 zijn in 2025 en 2030 geen overschrijdingen van de norm berekend. Voor wat betreft veehouderijen worden er in Noord-Holland ook in de zichtjaren 2025 en 2030 geen overschrijdingen berekend.

Monitoringsrapportage 2024

In 2024 zal de monitoringsrapportage voor 2023 worden opgesteld. Vanuit de provincie Noord-Holland zullen we weer een bijdrage leveren door het aanleveren van weggegevens van het provinciale wegennet, waarbij ook een correctie wordt doorgevoerd (aanpassen onterechte toetspunten naar rekenpunten). De nieuwe rapportage wordt december 2024 verwacht. Wij zullen u ook volgend jaar over de resultaten van de monitoringsronde informeren.

EU-normaanscherping en WHO-advieswaarden

Toetsen aan WHO-advieswaarden (2021) maakt geen onderdeel uit van de monitoringsrapportage. Op dit moment wordt in de Europese Unie onderhandeld over de herziening van de Europese richtlijn luchtkwaliteit. Dit zal tot nieuwe grenswaarden leiden. Hoe hoog de grenswaarden zullen zijn en wanneer deze wetgeving zal ingaan, is nog

⁵ Zie bijlage 1 voor toelichting op NSL en de Aanpassing NSL 2018

⁶ De vier, respectievelijk vijf punten in de provincie Zuid-Holland waar een overschrijding is berekend, zijn door bevoegde gezagen aangemerkt als rekenpunten in plaats van toetspunten.

niet bekend. Naar verwachting zullen de nieuwe grenswaarden beter aansluiten op de meest recente advieswaarden van de WHO uit 2021⁷.

De concentraties van de WHO-advieswaarden liggen aanzienlijk lager dan de huidige grenswaarden. Nederland voldoet op dit moment op veel plekken nog niet aan deze WHO-advieswaarden. In onderstaande tabel staan de jaargemiddelde grenswaarden en WHO-advieswaarden weergegeven voor stikstofdioxide en fijnstof.

Tabel 1: Wettelijk grenswaarde en WHO-advieswaarde voor jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide en fijnstof

Stof	Wettelijke grenswaarde	WHO-advieswaarde (2021)
NO ₂	40 µg/m ³	10 µg/m ³
PM ₁₀	40 µg/m ³	15 µg/m ³
PM _{2,5}	25 µg/m ³	5 µg/m ³

Een landelijke (of provinciale) analyse van de (potentiële) consequenties van aanscherping van de EU-grenswaarden is op dit moment niet beschikbaar.

Tot slot

De monitoringsrapportage NSL 2023 (over het jaar 2022) schetst een positief beeld, waarbij op enkele uitzonderingen na, in Nederland wordt voldaan aan de actueel geldende EU-grenswaarden. Dit is het resultaat van vele maatregelen die de afgelopen jaren zijn ontwikkeld en gerealiseerd.

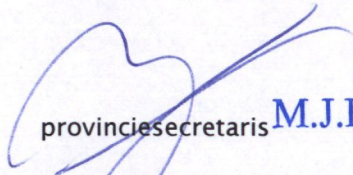
Tegelijkertijd weten we dat er nog steeds gezondheidsschade kan optreden wanneer wordt voldaan aan de op dit moment geldende EU-grenswaarden. Deze normen worden daarom door de EU aangescherpt om beter aan te sluiten op de WHO-advieswaarden uit 2021. Op veel plaatsen in Nederland wordt nog niet aan deze strengere WHO-advieswaarden voldaan.

⁷ WHO global air quality guidelines: particulate matter (PM2.5 and PM10), ozone, nitrogen dioxide, sulfur dioxide and carbon monoxide, 22 September 2021

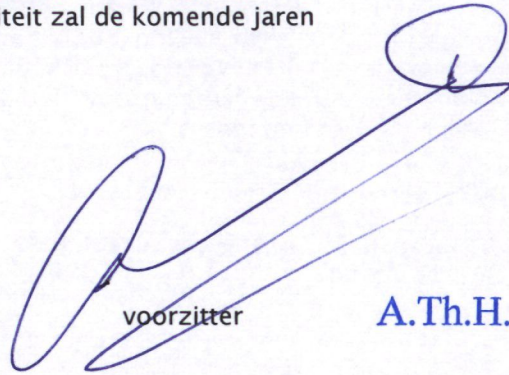
De urgentie en noodzaak om te blijven investeren en werken aan het continu verder verbeteren van de luchtkwaliteit zal de komende jaren verder toenemen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris **M.J.H. van Kuijk**

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage: Samenvatting resultaten Monitoringsrapportage NSL 2023